

Kommentarer til revidert ph.d.-forskrift

Innledning

Forslaget til revidert ph.d.-forskrift for NTNU tar utgangspunkt i UHRs nye "Veiledende retningslinjer for graden philosophiae doctor (ph.d.)", anbefalt av UHRs styre 28. april 2011. Det er foretatt tilpasninger i forskriftsutkastet som reflekterer at ph.d.-utdanningen ved NTNU forvaltes av fakultetene. Endringer foreslått av den interne arbeidsgruppen ved NTNU i 2010 og kommentarer som kom inn i høringsrunden høsten 2011 er innarbeidet.

Kommentarene nedenfor knytter seg dels til de endringene som er foretatt i NTNUs eksisterende ph.d.-forskrift av 7. desember 2005, dels til endringer sammenlignet med høringskastet fra 15. september 2011 og dels til aktuelle tolknings spørsmål.

§ 1 Forskriftens virkeområde

1. ledd: En henvisning til forskrift om integrert ph.d.-utdanning (2005) er tatt med. Denne spesialforskriften vil også bli oppdatert i forbindelse med revisjonen av ph.d.-forskriften. Vi tar også sikte på å gjøre nødvendige tilpasninger i forskriften for dr. philos. for å bringe den på linje med ph.d.-forskriften og NTNUs veiledning om bedømmelse av doktorgrader.

Forskriften gjelder i utgangspunktet for all ph.d.-utdanning ved NTNU, men enkelte unntak eller særbestemmelser er innført for kandidater fra forskerlinjen i medisin. Det kunne være ønskelig å få en nasjonal forskrift for denne kandidatgruppen, men inntil videre må unntakene i ph.d.-forskriften suppleres med utfyllende bestemmelser ved Det medisinske fakultet.

§ 2 Omfang, innhold og målsetting for ph.d.-utdanningen

1. ledd: Målet for ph.d.-utdanningen er noe forsterket i forhold til UHRs retningslinjer, nemlig å kvalifisere for forskningsvirksomhet av "høy internasjonal standard". Videre er det tatt inn en formulering om at ph.d.-utdanningen skal bidra til *internasjonalisering*.

2. ledd: Bestemmelsen innebærer at *all* ph.d.-utdanning skal skje innenfor rammen av programmer, og at fakultetene forvalter disse. Det er imidlertid særbestemmelser for fellesgrader og cotutelle (jf. § 24). I og med at de langt fleste ph.d.-kandidater vil være tilknyttet et program, er det neppe behov for å nevne andre former for organisering, for eksempel forskerskoler eller nettverkssamarbeid.

§ 3 Ansvar for ph.d.-utdanningen

Paragrafen er tilpasset NTNUs ordninger og er utvidet sammenlignet med UHRs veiledende retningslinjer. 2.–4. ledd inneholder bestemmelser om opprettelse av programmer, vertysfakultet og tverrfakultære programmer, basert på eksisterende forskrift. [Se også § 21.](#)

§ 4 Kvalitetssikring

Bestemmelsen er generell, jf. UHRs retningslinjer. Det er lagt til en henvisning til felles standard for NTNUs ph.d.-utdanning, som er vedtatt av rektor på oppdrag av styret, jf. S-sak 69/10. Felles standard er publisert sammen med Håndbok for NTNUs ph.d.-utdanning den 26. september 2011 og gjort gjeldende gjennom brev til fakultetene den 31. oktober 2011.

§ 5 Opptak

§ 5.1 Vilkår for opptak

1. ledd: Opptaksgrunnlaget er tydelig angitt, men med rom for særskilt vurdering. Det åpner for eksempel for å innvilge opptak på grunnlag av gammel siv.ing.-grad, som var normert til 4 ½ år. Begrepet femårig mastergrad vil omfatte både integrerte masterutdanninger og modeller med 3+2 år. Det har i høringsrunden vært reist spørsmål om mastergraden bør defineres ved antall studiepoeng. Forskriften presiserer at erfaringsbasert (norsk) mastergrad på 90 sp ikke gir grunnlag for opptak til ph.d. ved NTNU. Samtidig finnes det internasjonalt høyt anerkjente mastergrader som har lavere normert belastning enn 120 sp, men som likevel etter en konkret vurdering vil kunne gi opptak til ph.d. Motsatt har fakultetet også anledning til å stille ytterligere kvalifikasjonskrav, for eksempel kreve språkferdigheter eller spesiell faglig kompetanse hos søkere med utdanning som avviker fra det norske systemet.

2. ledd: Innspill i høringsrunden førte til at karakterkravet som var fjernet fra utkastet nå er gjeninnført. Det er da tjenlig å ha felles minstekrav for alle ph.d.-programmer ved NTNU.

§ 5.2 Søknad

Paragraf 5 er omredigert med et eget avsnitt 5.2 for å samle bestemmelsene om søknad i ett avsnitt, skilt fra vilkår for opptak.

1. ledd: [Listen over innhold i søknaden er omredigert sammenlignet med høringsutkastet og UHRs veiledende retningslinjer.](#) Begrepet “foreløpig prosjektbeskrivelse” er gjeninnført etter innspill i høringen, jf. 3. ledd, [og denne skal omfatte faglig redgjørelse og fremdriftsplan.](#) [Andre elementer beskrives i selve søknaden.](#) Det er også krav om at søknad skal inneholde forslag på hoved- og medveiledere.

3. ledd: Bestemmelsen om fullstendig prosjektbeskrivelse innen 6 måneder fra eksisterende forskrift, er tatt inn igjen. [Det er tilføyd at risikovurdering skal være et element i prosjektbeskrivelsen.](#)

4. ledd: 1. punktum gjelder *kandidatens* prosjekt, som i noen tilfeller kan være del av et pågående, større prosjekt. Bestemmelsen om avvisning av søkere med mindre enn ett års fulltidsarbeid igjen av forskningsarbeidet, er identisk med UHRs veiledende retningslinjer. Dette vil med dagens praksis være problematisk for studenter ved forskerlinjen på medisin. Forskriftsutkastet tar hensyn til dette gjennom en ny formulering i siste punktum: *Det gjelder egne regler for søkere som har bakgrunn fra forskerlinjen i medisinstudiet.* Inntil det måtte komme nasjonale opptaksregler eller en spesialforskrift, må det eksistere utfyllende bestemmelser ved Det medisinske fakultet for denne søkergruppen.

Bestemmelsen, særlig 1. punktum, kan være problematisk for kandidater som arbeider i kliniske stillinger og som bruker lengre tid på forskningsprosjektet. På den annen side er det av stor betydning at denne gruppen er en del av den organiserte doktorgradsutdanningen. Det er ikke ønskelig å presse flere over i en dr. philos. Likevel bør det ikke gjøres unntak for bestemmelsen i 2. punktum om at det må gjenstå minst ett års fulltidsarbeid med forskningsprosjektet dersom opptak skal innvilges. Fakultetet skal ha en reell mulighet for å kvalitetssikre prosjektet innenfor rammen av en veiledet, organisert doktorgrad.

§ 5.3 Residensplikt

Paragrafen tilsvarende eksisterende forskrift, § 7.2 og høringsutkastet, men er noe justert etter innspill i høringen. Det er presisert at dette gjelder kandidater med ekstern finansiering eller

arbeidsplass. Egne tilsattes tilstedeværelse reguleres blant annet gjennom tilsetningsavtalens vilkår.

Jf. NTNUs retningslinjer for samarbeid om forskerutdanning med høgskolene, fastsatt av rektor 5.8.2010.

§ 5.5 Opptaksvedtak

1. ledd: Muligheten til å begrense opptak av kapasitetshensyn er beholdt.

2. ledd: Konsistent med § 5.2 og etter innspill i høringen er det forutsatt at hoved- og medveiledere skal oppnevnes i opptaksvedtaket. Dette er ikke til hinder for at flere medveiledere kan oppnevnes på et senere tidspunkt, men normalt skal hovedveileder og minst én medveileder oppnevnes i vedtaket.

3. ledd: Bestemmelsene om forhold som betinger nekting av opptak, er identiske med UHRs retningslinjer. Med hensyn til strekpunkt 3, se kommentar til § 5.2. Gjentakert forsvarer med at listen må oppfattes som uttømmende.

§ 5.6 Avtaleperiode

NTNUs bestemmelse om 6 års maksimal studietid, fraregnet permisjoner, pliktarbeid o.a., er beholdt.

4. ledd: Utløp av avtaleperioden medfører tap av rettigheter kandidaten har i kraft av studieretten ved ph.d.-programmet. Fakultetet kan imidlertid selv avgjøre både om visse eller alle betingelser skal forlenges og om kandidaten skal få anledning til å levere inn avhandlingen.

§ 5.7 Avslutning før avtalt tid

Bestemmelsene er identiske med UHRs veiledende retningslinjer, bortsett fra at "institusjonen" er erstattet av "NTNU" og "fakultetet" på aktuelle steder. Det er foretatt mindre justeringer etter innspill i høringsrunden.

3. ledd, Tvungen avslutning: Siste strekpunkt handler om brudd på grunnleggende tillit. Dette åpner for et visst skjønn, men straffbare forhold er eksplisitt omtalt som tillitsbrudd, i den grad de er knyttet til gjennomføringen av ph.d.-studiet. Relevante eksempler kan være fusk, grove brudd på sikkerhetsregler, misbruk av institusjonens infrastruktur, utilbørlig oppførsel og lignende.

§ 6 Ph.d.-avtalen

Bestemmelsene er identiske med UHRs veiledende retningslinjer, bortsett fra at "institusjonen" er erstattet av "NTNU" og "fakultetet" på aktuelle steder. Det er foretatt mindre justeringer etter innspill i høringsrunden.

§ 7 Veiledning

Paragrafen følger UHRs veiledende retningslinjer, med visse tilpasninger.

§ 7.1 Oppnevning av veiledere

1. ledd: Hovedregelen vil være to veiledere, der minst én skal være tilsatt i vitenskapelig stilling ved NTNU, men ikke nødvendigvis i full stilling. Det er innskjerpet at hovedveileder skal være oppnevnt ved opptak.

2. ledd: Eksisterende forskrift ble endret 28.3.2007, slik at det ble mulig å oppnevne ekstern hovedveileder i særskilte tilfeller. Dette er nå myket ytterligere opp, men én av veilederne må altså være tilsatt ved NTNU

5. ledd: Kompetansekrauet er absolutt, det vil si at veilederne skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse og være aktive forskere. "Aktiv forsker" betyr i denne sammenheng at veilederen har publisert vitenskapelig de senere årene. Kravet om tidligere veiledererfaring eller -opplæring er innskjerpet fra høringsutkastet.

6. ledd: I de tilfellene der det er ønskelig å involvere flere i veiledningsarbeidet som ikke fyller kompetansekrauet, er hensiktsmessig å bruke en annen betegnelse enn "medveileder", her mentor. Dette er for eksempel aktuelt i forbindelse med nærings-ph.d.-ordningen, der veileder eller mentor fra samarbeidende bedrift er en forutsetning. Fakultetet kan oppnevne mentorer på lik linje med veiledere og dermed gi dem en formell status.

7. ledd: Bestemmelsen i siste punktum er endret fra høringsutkastet, slik at tvister nå behandles og avgjøres av fakultetet.

§ 7.2 Veiledningens innhold

Paragrafen er omredigert, slik at faglige forhold står først. Teksten er også justert etter innspill i høringen. Bestemmelsene om jevnlig kontakt er skjerpet, og den gjensidige informasjonsplikten er presisert.

§ 8 Opplæringsdel

§ 8.1 Formål, innhold og omfang

3. ledd: Etter innspill i høringsrunden er kravene til nivå og karakterer i opplæringsdelen strammet inn igjen, slik at de tilsvarer dagens forskrift. Det er nå presisert at 20 av 30 studiepoeng normalt skal være fra studieplanfestede emner på ph.d.-nivå. I dagens forskrift er det vist til NTNUs ph.d.-katalog, men her er kravet kun at emnene skal være forankret i en studieplan, slik at det like gjerne kan være regulære ph.d.-emner fra andre institusjoner, nasjonale forskerskoler og lignende, jf. 5. og 6. ledd.

Eksisterende forskrift (§ 7.3, 3. ledd) inneholder et karakterkrav om B for å bestå et doktorgradsemne. I ny forskrift forslås dette kravet kun å omfatte eventuelle masteremner som inngår i opplæringsdelen. Begrunnelsen er flerdelt, og fremgår dels av siste punktum i 3. ledd. Vi må legge til grunn at hele karakterskalaen A–F skal kunne brukes også ved sensurering av ph.d.-emner. Gitt at vanlig ECTS-fordeling skal gjelde over tid og over større populasjoner, bør i gjennomsnitt bare 35–40 % av kandidatene få A eller B på emnet og dermed bestå. Etter NTNUs felles studieforskrift har kandidater som får C, D eller E bare adgang til å gå opp til samme eksamen én gang til for å forbedre karakteren. Det gir liten mening i å stille krav om B hvis kandidaten skal ha ubegrenset adgang til å ta eksamen på nytt for å forbedre karakteren. I praksis vil dermed ph.d.-emner kunne virke som en utsiling av ph.d.-kandidater i opplæringsdelen, og trolig i sterkere grad enn intendert. I hvert fall vil det føre til lavere progresjon i doktorgradsutdanningen. Bevissthet blant sensorer om B-kravet for å bestå vil videre kunne føre til en inflasjon i bruken av A og B for å motvirke forsinkelser, noe som i

realiteten betyr nivåsenkning. Det er også grunn til å spørre om det er rimelig å ha et såpass strengt bestått-krav på studieemner som ligger på aller høyeste nivå. Endelig kan det være problemer knyttet til vurdering av karakternivå ved andre institusjoner, og kandidater kan finne det oppportunt å ta sine ph.d.-emner i større grad utenfor NTNU, jf. 6. ledd.

[Fakultetene må etablere en praksis for vurdering av emner på ph.d.-nivå som er konsistent med evaluering på lavere nivå. Det fremgår av 5. ledd at fakultetet kan fastsette kriterier for bestått prøve ved eksamen. Enten emnet evalueres med bokstavkarakter eller bestått-ikke bestått, må fakultetet sørge for nivået i opplæringsdelen er tilstrekkelig høyt.](#)

4. ledd: Bestemmelsen om aldersgrense på emner er skjerpet slik at 2 år er normen, men med unntaksmulighet. Kravet gjelder ikke kandidater fra forskerlinjen i medisin.

7. ledd: I UHRs retningslinjer, 3. ledd, er det en passus om karriereveiledning: *Institusjonen bør tilby ph.d.-kandidaten veiledning om fremtidige yrkesmuligheter i og utenfor academia, herunder bevisstgjøring om den kompetansen som kandidaten har oppnådd gjennom forskningsarbeidet.* Den interne høringen ved NTNU påpekte at karriereveiledning kan skje i ulike former og i ulike faser av doktorgradsarbeidet. Derfor er en åpnere formulering valgt i utkastet til forskrift, og bestemmelsen er flyttet til sist i paragrafen, som 7. ledd.

§ 8.2 Kandidatens rettigheter ved permisjon

Bestemmelsen er hentet fra UHRs retningslinjer og sikrer kandidater i foreldrepermisjon mot fratrekk i ytelser dersom de velger å ta kurs og eksamener under permisjonen.

§ 9 Rapportering

1. ledd: Bestemmelsen er presisert slik at det fremgår at kandidat og veileder skal levere egne rapporter, uavhengig av hverandre. [Det er føyd til at rapportene skal behandles konfidensielt når opplysningene tilsier det. Det er helt klart nødvendig og ønskelig at både kandidat og veileder skal kunne rapportere om vanskelige forhold uten risiko for at opplysningene havner hos uvedkommende. For å unnta noe offentlighet, kreves imidlertid en eksplisitt hjemmel i offentlighetsloven. Personlige opplysninger, som ofte vil være en del av slike rapporter, vil hjemle taushetsbelegging, men årsrapporter kan ikke være generelt eller automatisk taushetsbelagt. Fakultetet må etablere sikre rutiner for behandling av rapportene.](#)

2.-3. ledd: Bestemmelsene er hentet fra UHRs retningslinjer.

§ 10 Ph.d.-avhandlingen

§ 10.1 Krav til avhandlingen

Bestemmelsene følger UHRs retningslinjer, med noen tilpasninger.

3. ledd: Etter eksisterende forskrift (§ 7.4, 5. ledd) er det ikke adgang for flere kandidater å levere en avhandling i fellesskap, verken monografier eller antologier. UHRs retningslinjer åpner for dette, og UiO har denne muligheten "dersom de individuelle bidragene kan identifiseres". Artikkelbaserte avhandlinger med flere medforfattere er vanlig i mange fag, og rammes ikke av bestemmelsene så lenge avhandlingen leveres til bedømmelse av én kandidat. Et grensetilfelle ville være om to kandidater leverer hver sine avhandlinger som består av identiske medforfatter-artikler, men med individuelle "kapper". En monografi med to eller flere forfattere rammes imidlertid av denne bestemmelsen.

5. ledd: I høringsrunden ble kravet om at kandidaten skal være førsteforfatter på minst halvparten av artiklene i en antologi problematisert på grunnlag av ulike publiseringskonvensjoner. Bestemmelsen er likevel beholdt med den endring at uttrykket “hoved- eller førsteforfatter” er brukt. Ordet “normalt” viser at dette er hovedregelen, men unntak kan gjøres. Jf. også 6. ledd, som understreker kravet om identifisering av kandidatens selvstendige bidrag ved flerforfatterarbeider.

§ 10.2 Arbeider som ikke godtas

Bestemmelsene følger UHRs retningslinjer, med noen tilpasninger.

1. ledd: Forbeholdet “[...] med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider” er tatt ut i 1. punktum. Dette tilsvarer UiOs forskrift.

§ 11 Meldeplikt om arbeidsresultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse

Bestemmelsene følger UHRs retningslinjer, med noen tilpasninger. Bestemmelser om patentering m.v. har ikke tidligere vært del av NTNUs forskrift. I høringsrunden ble det pekt på at også veileders meldeplikt burde nevnes. Denne fremgår imidlertid av tilsattes stillingsvilkår.

DEL IV FULLFØRING

§ 12 Bedømmelse

Bestemmelsene følger i hovedsak UHRs retningslinjer.

§ 12.1 Grunnlag for bedømmelse

Sammenlignet med høringsutkastet er det tilføyd at avhandlingen skal være offentliggjort før ph.d.-graden tildeles. Videre er henvisning til eventuell annen faglig skoleing ut over opplæringsdelen fjernet.

§ 12.2 Tidsbruk fra innlevering til disputas

UHRs retningslinjer setter 5 måneder som norm for tidsbruk fra innlevering til disputas. Komiteen får normalt en frist på 3 måneder til å levere innstilling, jf § 14. Det vil gjerne gå noen tid fra innlevering til komiteen får avhandlingen. På samme måte går det tid fra innstillingen foreligger til disputas kan gjennomføres, blant annet til kandidatens kommentarfrist (2 uker, jf § 15.3), offentliggjøring av avhandlingen (§ 18.2) og fakultetets egen behandling. 5 måneder til sammen er et stramt, men realistisk tidsskjema ved enstemmige innstillinger.

§ 13 Innlevering

Bestemmelsene følger i hovedsak UHRs retningslinjer, med noen tilpasninger.

§ 13.1 Innlevering av avhandlingen

2. ledd: På listen over obligatoriske vedlegg er det føyd til at uttalelse fra hovedveileder skal følge søknad om bedømming.

3. ledd: En ny bestemmelse om avvisning av avhandling som åpenbart holder for lav kvalitet, er kommet inn. Vedtak må kunne påklages.

4. ledd: I høringsutkastet var fristen for tilgjengeliggjøring av avhandling satt til to uker, i tråd med UHRs veiledende retningslinjer. NTNUs eksisterende forskrift (§ 10, 1. ledd) har en frist på fire uker. Forslaget er nå tre uker, for å sikre en reell mulighet til innsyn og kontroll. Dette berører imidlertid ikke den ideelle totaltiden på fem måneder fra innlevering til disputas, noe som betyr at fakultetene må ha svært effektive rutiner.

§ 14 Oppnevning av bedømmelseskomité

Bestemmelsene følger i hovedsak UHRs retningslinjer, med noen tilpasninger.

1. ledd: Etter innspill i høringsrunden er det tatt inn i bestemmelsen at den sakkyndige komiteen også bedømmer prøveforelesningen. Jf. § 19.1, der den samme komiteen også får fullmakt til å godkjenne prøveforelesningen.

En presisering av normal frist for komiteens arbeid (3 måneder) er tatt inn. Fristen løper fra det tidspunkt komiteen mottar avhandlingen. Dette fremgår også av § 15.3, 2. ledd.

3. ledd: Etter innspill fra høringsrunden er kriteriene for sammensetning av komiteen noe endret. Det er nå krav om at minst to medlemmer er uten tilknytning til NTNU, og minst ett medlem har hovedstilling ved utenlandsk institusjon. Enkelte fakulteter ønsker presisert at den utenlandske institusjonen skal være doktorgradsgivende, altså i praksis et utenlandsk universitet. På noen fagområder kan dette kravet være vanskelig å oppfylle. Ved at kriteriet benytter formuleringen "utenlandsk institusjon", kan og må fakultetet tolke bestemmelsen på en hensiktsmessig måte i det enkelte tilfellet.

5. ledd: Bestemmelsen er justert etter høringsuttalelser, slik at bare oppnevnte veiledere er eksplisitt utelukket fra å sitte i bedømmelseskomite. Vanlige habilitetsregler gjelder imidlertid, jf. 2. ledd.

6. ledd: Bestemmelsen er språklig justert, slik at det fremgår at det ved frafall er mulig å oppnevne settemedlem. Dette kan være aktuelt for eksempel i forbindelse med sykdom under disputas.

§ 15 Bedømmelseskomiteens arbeid

§ 15.1 Innhenting av supplerende opplysninger

1. ledd: Foreslått tillegg til UHRs retningslinjer. Gjeldende veiledning er anbefalt av UHR og godkjent av NTNUs styre i 2007. Dokumentet må trolig oppdateres i og med nye retningslinjer fra 2011.

§ 15.2 Omarbeiding av innlevert avhandling

Bestemmelsene erstatter deler av §§ 11 og 13 i eksisterende forskrift, og innebærer en viss oppmykning av adgangen til omarbeiding. Det har imidlertid vært noe ulik praksis ved fakultetene, og dette forslaget synes som et rimelig kompromiss. Høringsrunden tyder på at det er stor støtte for adgang til mindre omarbeiding, men også skepsis mot at dette skal bli en normalordning. Etter dette vil altså komiteen kunne anbefale en mindre omarbeiding for å forbedre avhandlingen, innenfor en maksimal ramme av tre måneders arbeid. Det skal ikke være snakk om en ny, andre gangs bedømmelse (jf. eksisterende forskrift § 13), men snarere om en utsatt innstilling. I tillegg er det etter § 15.4 fortsatt adgang til å rette formelle feil i en innlevert avhandling. Se også UHRs utfyllende kommentarer til § 15.2, der mindre omarbeiding og feilretting blir utdypet.

§ 15.3 Bedømmelseskomiteens innstilling

2. ledd: Tremånedersfristen for komiteens arbeid er myket noe opp ved bruken av “bør” i stedet for “skal”, jf. § 14.

§ 15.4 Retting av formelle feil i avhandlingen

2. ledd: Bestemmelsen er endret fra UHRs veiledende retningslinjer og høringsutkast, basert på innspill i høringen. Ph.d.-kandidaten trenger etter dette ikke søke om å få levere errata-liste, men har rett til å gjøre dette én gang, slik også eksisterende forskrift bestemmer.

§ 16 Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

Bestemmelsene tilsvare eksisterende forskrift § 12, men med visse endringer.

Enstemmig innstilling

Eksisterende forskrift § 12, 4. ledd sier at en enstemmig komitéinnstilling ikke kan tilsettes, mens dette forslaget åpner for at fakultetet kan innhente nærmere uttalelser og oppnevne uavhengige sakkyndige også i slike tilfeller.

§ 17 Ny innlevering

Bestemmelsene følger i hovedsak UHRs retningslinjer. Dette tilsvare eksisterende forskrift § 13, men se også kommentarer til utkastets § 15.2.

1. ledd: Fra høringsutkastet er det gjort en presisering ved at det skal oppnevnes ny bedømmelseskomite, men der minst ett av medlemmene fra den opprinnelige komiteen bør gjenoppnevnes. Etter dette kan i prinsippet hele den opprinnelige komiteen gjenoppnevnes.

§ 18 Offentliggjøring av avhandlingen

Bestemmelsene om offentliggjøring er mer omfattende enn i eksisterende forskrift, som bare krever at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig (§ 7.4, 9. ledd). Forslaget følger her UHRs retningslinjer.

§ 18.1 Krav til den trykte avhandlingen

1. ledd: Etter innspill i høringen er det nå presisert at avhandling skal leveres i trykt versjon i det antall fakultetet har bestemt.

2. ledd: UHRs retningslinjer anbefaler et obligatorisk sammendrag både på engelsk og norsk. I høringsutkastet ble det bare stilt krav om sammendrag på engelsk, men dette er endret i forslaget, slik at forskriften er i tråd med NTNUs språkpolitiske retningslinjer (2009). [Det er presisert at sammendraget skal leveres til fakultetet, og at fakultetet har ansvar for at både sammendrag og avhandling gjøres offentlig tilgjengelig. Begrepet “publisering” er ikke brukt her, men offentlig tilgjengelig vil innebære en publisering i egnet form. Publisering på nett og tilgjengeliggjøring i DIVA vil tilfredsstille et slikt krav. Fakultetet har ansvar for at tilgjengeliggjøring skjer, men kan for eksempel gi oppgaven til instituttet.](#)

§18.2 Offentliggjøring

1. ledd: Jf. kommentar til § 13.1, 4. ledd. En trykt versjon må foreligge i rimelig tid før disputasen, og sammenlignet med høringsutkastet er fristen utvidet fra to til tre uker. Håndbok for NTNUs ph.d.-utdanning (2011) må i så fall oppdateres på dette punktet.

2. ledd: Bestemmelsen åpner for avtalt utsettelse av publisering, for eksempel i forbindelse med patentering, men uten å angi en maksimal frist. Dette er i tråd med ph.d.-avtalens del C, § 7, siste ledd.

3. ledd: Bestemmelsene om kreditering er nye. NTNU har per i dag ikke egne retningslinjer, men har sluttet seg til UHRs *Veiledende retningslinjer for kreditering av vitenskapelige publikasjoner til institusjoner*, som er anbefalt av UHR, FFA og NSG i april–juni 2011 (jf. brev fra UHR til institusjonene 21.6.2011). Disse retningslinjene innebærer blant annet at kravet til medvirkning i en publikasjon oppfylles gjennom “aktiv utøvelse av veilederansvar” eller vesentlige bidrag til finansiering, utstyr og arbeidsmiljø. Problemstillingen om kreditering dukker primært opp ved samarbeid med andre institusjoner, og spesielt når kandidaten er tilsatt ved en annen institusjon. Normalt skal gradsgivende institusjon alltid krediteres, helt eller delvis.

§ 19 Doktorgradsprøve

Bestemmelsene i UHRs retningslinjer tilsvarer eksisterende forskrift § 14, men er mer detaljerte. NTNUs fakulteter og disipliner har noe ulik praksis, og revidert forskrift søker å ivareta dette.

§ 19.1 Prøveforelesning

UHRs retningslinjer opererer med forskjellige ordninger avhengig av om prøveforelesning avholdes i forbindelse med disputas eller ikke. Dette synes unødig komplisert, og utkastet legger i stedet gjeldende forskrift til grunn, med mindre endringer.

4. ledd: Etter innspill i høringsrunden foreslås det at bedømmelseskomiteen selv avgjør om prøveforelesningen er godkjent, slik at disputas kan finne sted uten at fakultetet må fatte eget vedtak.

§ 19.2 Offentlig forsvar av avhandlingen (disputas)

Bestemmelsene følger i hovedsak UHRs retningslinjer, med tilpasninger fra eksisterende forskrift. Blant annet er gjentakelser fjernet.

7. ledd: Bestemmelsen fra eksisterende forskrift om at komiteen skal vurdere avhandling i forhold til internasjonalt nivå, er beholdt. Fakultetene har ulike rutiner for dette.

§ 20 Godkjenning av doktorgradsprøve

Bestemmelsene i UHRs retningslinjer tilsvarer eksisterende forskrift §§ 14–15. Forslaget følger i hovedsak retningslinjene, men fjerner “karantenetiden” før eventuell ny disputas.

2. ledd: I tråd med § 19.1 er det bedømmelseskomiteen selv som avgjør om prøveforelesning er godkjent.

3. ledd: UHRs retningslinjer innebærer en 6 måneders karantene før eventuell ny disputas kan gjennomføres. Dette er ulogisk sammenholdt med 2. ledd, som setter en maksimal *frist* på 6

måneder for ny prøveforelesning. En underkjent prøveforelesning skal føre til at disputasen avlyses, jf. § 19. I så fall må det holdes ny forelesning innen 6 måneder, med umiddelbart påfølgende disputas. En godkjent prøveforelesning, men underkjent disputas, må føre til at ny disputasdato fastsettes. Det er i alles interesse at dette skjer så raskt som mulig. I utkastet er derfor karantenen fjernet, slik at fakultetet selv fastsetter tidspunkt for ny disputas.

§ 21 Kreering og vitnemål

Bestemmelsene tilsvarer eksisterende forskrift §§ 15–16. Teksten er justert for å ligge nærmere UHRs retningslinjer, men tilpasset NTNUs praksis. [Etter innspill i høringsrunden er det presisert at vertsfakultetet utsteder vitnemål for tverrfakultære ph.d.-program.](#)

§ 22 Vedlegg til vitnemål (Diploma Supplement)

Bestemmelsen tilsvarer eksisterende forskrift § 16, 1. ledd, siste punktum. [Diploma Supplement utstedes av eksamenskontoret.](#)

Formatert: Norsk (bokmål)

§ 23 Klage

Bestemmelsene følger strukturen i UHRs veiledende retningslinjer, men tar opp i seg prosedyrene i NTNUs eksisterende forskrift, § 17. Klageorgan foreslås endret til Den sentrale klagenemnd ved NTNU (i stedet for Styret), også for klage på ikke godkjent avhandling.

§ 24 Fellesgrader og cotutelle-avtaler

Bestemmelser om fellesgrader og cotutelle kom inn som en endring i eksisterende forskrift i 2008, jf. § 3a. I utkastet er UHRs retningslinjer lagt til grunn, med tilpasninger. Sammenlignet med høringsutkastet, er bestemmelsen redigert om.

§ 24.1 Fellesgrader og cotutelle-avtaler

Høringsutkastets 3. ledd om rektors dispensasjonsmulighet er tatt ut her og flyttet til § 24.4, som omhandler krav til fellesgrader og cotutelle.

§ 24.3 Cotutelle-avtaler

Forutsetningen om stabilt samarbeid mellom institusjonene er noe skjerpet, [og det er presisert at cotutelle-avtalen inngås mellom institusjonene.](#)

§ 24.4 Krav ved fellesgrader og cotutelle

1. ledd: Jf. kommentar til § 24.1. Etter Styrets retningslinjer (2008) er det bare institusjonen som kan inngå avtaler om fellesgrader og cotutelle, og kun rektor som kan dispensere fra forskriften. Bestemmelsen er presisert sammenlignet med høringsutkastet for å understreke at unntak ikke skal innebære forringelse av kvalitet.

2. og 3. ledd: UHRs retningslinjer er her utfylt med bestemmelser fra NTNUs eksisterende forskrift, som stiller minimumskrav til avtaler og omfang av ph.d.

§ 25 Ikrafttredelse

Det foreslås at forskriften settes i kraft fra og med 1. august 2012. Dette gir tid til å oppdatere spesialforskrift om integrert ph.d.-utdanning (2005), forskrift om dr. philos. (2005), veiledning om bedømmelse (2008) og utfyllende bestemmelser for forskerlinjen i medisinstudiet, samt avtaleverket.

Det vil imidlertid være hensiktsmessig å sette bestemmelsene i § 15 i kraft fra et tidligere tidspunkt, for eksempel fra 1. april, slik at kandidater som leverer avhandlingen fra og med denne datoen får muligheten til mindre omarbeiding. Dermed vil det bli en smidigere overgang for dem som nå er i sluttfasen og forhåpentlig færre konflikter om gammel eller ny ordning.